

ด่วนที่สุด

ที่ ศย ๐๑๖/ว ๕๐๕

ถึง หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ด้วยบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๖๔ ก วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยมีสาระสำคัญ คือ กำหนดกระบวนการวิธีการดำเนินคดีค้ำมนุษย์ รวมถึงหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่ต้องมีการปกปิดการดำเนินกระบวนการพิจารณาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ และการฎีกาในคดีค้ำมนุษย์ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและคดีความที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับการพิจารณาพิพากษาอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรมจึงขอแจ้งการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรื่องดังกล่าวมายังท่านเพื่อทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้ผู้พิพากษาและข้าราชการศาลยุติธรรมในหน่วยงานทราบในโอกาสแรกด้วย ทั้งนี้ สามารถตรวจสอบการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรื่องดังกล่าวได้จากเว็บไซต์ สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม www.jla.coj.go.th หรือเว็บไซต์ของกลุ่มงานราชกิจจานุเบกษา สำนักนิติธรรมสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี www.ratchakitcha.soc.go.th

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

ส่วนพัฒนากฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

โทรสาร. ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีค้ำมนุษย์

พ.ศ. ๒๕๕๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง มาตรา ๙ วรรคสอง มาตรา ๒๗ วรรคสอง มาตรา ๔๕ วรรคสอง (๘) และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“องค์คณะผู้พิพากษา” หมายความว่า องค์คณะผู้พิพากษาซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและวินิจฉัยคำร้องตามมาตรา ๔๔

ข้อ ๔ ในกรณีมีความจำเป็นต้องมีวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดในทางธุรการเพื่อให้การปฏิบัติตามข้อบังคับนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้กำหนดวิธีการนั้น

ข้อ ๕ ให้ประธานศาลฎีการักษาการและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติรวมทั้งออกระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือคำแนะนำเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่ต้องมีการปกปิด

ข้อ ๖ ให้คู่ความส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาลก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันสืบพยานในกรณีไม่มีการตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน หากคู่ความฝ่ายใดเห็นว่ามีความจำเป็นต้องปกปิดชื่อและที่อยู่ของบุคคลหรือข้อมูลอย่างอื่นที่อาจระบุตัวบุคคลได้ซึ่งปรากฏอยู่ในพยานเอกสารหรือพยานวัตถุที่ส่งศาลเพื่อความปลอดภัยของบุคคล ให้แถลงให้ศาลทราบกับให้จัดทำสำเนาหรือภาพถ่ายพยานหลักฐานนั้นโดยปิดหรือลบชื่อและที่อยู่หรือข้อมูลใดที่อาจระบุตัวบุคคลนั้นได้ แต่หากการปิดหรือลบชื่อและที่อยู่หรือข้อมูลอย่างอื่นนั้นไม่อาจกระทำได้ ให้คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานหลักฐานทำบันทึกสรุปเรื่องเกี่ยวกับพยานหลักฐานรวมไว้กับพยานหลักฐานอื่นที่ส่งศาล และให้นำพยานหลักฐานที่ต้องการปกปิดใส่ซองหรือบรรจุภัณฑ์ปิดผนึกประทับตรา “ลับ” ยื่นต่อศาล

ข้อ ๗ ในกรณีที่คู่ความประสงค์จะขอตรวจหรือคัดสำเนาพยานหลักฐานตามข้อ ๖ ให้คู่ความยื่นคำร้องต่อศาล หากศาลเห็นว่าพยานหลักฐานที่คู่ความขอตรวจหรือคัดสำเนาเป็นพยานหลักฐานที่คู่ความอีกฝ่ายต้องการปกปิด ให้ศาลอนุญาตให้คู่ความฝ่ายนั้นตรวจหรือคัดสำเนาพยานหลักฐานที่ได้มีการปิดหรือลบชื่อและที่อยู่หรือข้อมูลใดที่อาจจะระบุตัวบุคคลหรือบันทึกสรุปเรื่อง แล้วแต่กรณี

หมวด ๒

การดำเนินกระบวนการพิจารณาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ

ข้อ ๘ การสืบพยานก่อนฟ้องคดี การไต่สวนมูลฟ้อง หรือการพิจารณาคดีในกรณีที่ศาลอนุญาตให้พยานเบิกความที่ศาลอื่นหรือสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพ ให้นำข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้

ข้อ ๙ ในกรณีที่พยานมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ และสถานที่ที่จะให้พยานเบิกความในลักษณะการประชุมทางจอภาพเป็นศาลในต่างประเทศ หรือสถานที่ของหน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ หรือสถานที่ขององค์กรระหว่างประเทศ ให้ดำเนินการตามความตกลงระหว่างกัน ถ้าไม่มีความตกลงเช่นนั้น ให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้ติดต่อประสานงานตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติระหว่างประเทศ

ในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งซึ่งหากเน้นเข้าไปจะทำให้พยานบุคคลดังกล่าวยากแก่การนำมาสืบหรือสูญหาย ให้สำนักงานศาลยุติธรรมติดต่อประสานงานกับศาลในต่างประเทศ หรือหน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศได้โดยตรง

ในกรณีศาลในต่างประเทศต้องการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพในศาลใด ถ้าไม่มีความตกลงใดกำหนดวิธีทำไว้ ให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับศาลนั้นตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติระหว่างประเทศ

ข้อ ๑๐ การติดต่อหรือส่งเอกสารระหว่างศาลหรือสถานที่ที่ใช้ในการพิจารณาคดีในลักษณะการประชุมทางจอภาพ อาจดำเนินการทางไปรษณีย์ตอบรับ โทรสาร หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นใดก็ได้

หมวด ๓

ฎีกา

ข้อ ๑๑ คำร้องแสดงเหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณาต้องแสดงถึง

- (๑) ปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมายที่ขออนุญาตฎีกาโดยชัดแจ้ง และ
- (๒) ปัญหาที่ขออนุญาตฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ หรือในข้อบังคับนี้ ซึ่งศาลฎีกาควรรับวินิจฉัย

กรณีตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ คำร้องเพียงแสดงว่าอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ ซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย

ข้อ ๑๒ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ฎีกาต้องชำระค่าธรรมเนียมชั้นฎีกา ผู้ฎีกาต้องยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาโดยเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาและต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับคำฟ้องฎีกานั้นด้วย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียม

ถ้าผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมสำนวนความไปยังศาลฎีกา กรณีเช่นว่านี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งไม่รับคำร้องและไม่รับฎีกาโดยส่งคืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาทั้งหมดหากมี ให้แก่ผู้ฎีกา

ข้อ ๑๓ ให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจตรวจคำร้องแสดงเหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณาและคำฟ้องฎีกาและมีคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๐ หากผู้ฎีกาไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องและคำฟ้องฎีกาดังกล่าวพร้อมสำนวนไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่งโดยเร็วต่อไป

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นถูกต้อง ให้มีคำสั่งไม่รับคำร้องและไม่รับฎีกา หรือถ้าไม่มีคำร้องก็ให้สั่งไม่รับฎีกาและส่งคืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาทั้งหมด หากมี ให้แก่ผู้ร้อง

ข้อ ๑๔ ในกรณีมีการขอขยายระยะเวลาใด ๆ เช่น การยื่นคำร้องหรือคำฟ้องฎีกา หรือการชำระหรือวางเงินค่าธรรมเนียมตามข้อ ๑๒ หากศาลชั้นต้นเห็นสมควรอนุญาตให้ขยาย ให้ศาลชั้นต้นสั่งตามที่เห็นสมควร มิฉะนั้นให้รับส่งคำร้องขอขยายระยะเวลาพร้อมสำนวนความไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่งโดยเร็วต่อไป

ข้อ ๑๕ เมื่อศาลชั้นต้นได้รับคำร้องและคำฟ้องฎีกาตามข้อ ๑๑ แล้ว ให้รับส่งสำเนาคำร้องและคำฟ้องฎีกานั้นให้คู่ความอีกฝ่ายแล้วส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาและสำนวนความไปยังศาลฎีกาโดยเร็ว ทั้งนี้ ไม่จำกัดรอคำคัดค้านของคู่ความฝ่ายนั้น แต่ในกรณีที่คู่ความอีกฝ่ายได้ยื่นคำร้องและคำฟ้องฎีกาด้วย ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการเกี่ยวกับคำร้องดังกล่าวให้เสร็จสิ้นเสียก่อนแล้วจึงส่งคำร้องและคำฟ้องฎีกาของคู่ความทุกฝ่ายไปยังศาลฎีกาในคราวเดียวกัน

ถ้ามีการยื่นคำคัดค้านภายหลังที่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ก็ให้ส่งคำคัดค้านนั้นไปยังศาลฎีกาเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย

ข้อ ๑๖ การขอแก้ไขคำร้องหรือคำฟ้องฎีกาให้กระทำได้ภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๓ หรือตามที่ศาลมีคำสั่งให้ขยายออกไป

ข้อ ๑๗ การพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๔๔ องค์คณะผู้พิพากษาฟังพิจารณาวินิจฉัยและมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้รับสำนวนหรือตามระเบียบของประธานศาลฎีกา

ข้อ ๑๘ ปัญหาสำคัญอื่นตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง (๘) ได้แก่ กรณีดังต่อไปนี้

(๑) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ามนุษย์มีความเห็นแย้งในสาระสำคัญ

(๒) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ามนุษย์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายสำคัญที่ไม่สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันกับประเทศไทย

(๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ามนุษย์กำหนดให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายเพื่อการลงโทษตามมาตรา ๑๔ สูงเกินส่วน

(๔) ปัญหาที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่ยังคงคณะผู้พิพากษาเห็นว่า ปัญหาตามคำร้องแสดงเหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาทั้งหมดหรือบางข้อเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย ให้มีคำสั่งอนุญาตให้ฎีกาและสั่งรับฎีกาทั้งหมดหรือบางข้อไว้พิจารณาแล้วส่งให้ศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งดังกล่าวให้คู่ความฟัง

จำเลยฎีกาอาจยื่นคำแก้ฎีกาต่อศาลชั้นต้นได้ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันฟังคำสั่ง และภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่จำเลยฎีกายื่นคำแก้ฎีกาหรือนับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการยื่นคำแก้ฎีกาได้สิ้นสุดลง ให้ศาลชั้นต้นส่งคำแก้ฎีกาไปยังศาลฎีกาหรือแจ้งให้ทราบว่ามีคำแก้ฎีกา เมื่อศาลฎีกาได้รับคำแก้ฎีกาหรือแจ้งความเช่นนั้นแล้ว ให้นำคดีลงสารบบความโดยพลัน

การขอขยายระยะเวลายื่นคำแก้ฎีกาให้นำความในข้อ ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่ยังคงคณะผู้พิพากษาเห็นว่า คำร้องมิได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๑ หรือปัญหาตามคำร้องทั้งหมดมิใช่ปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย ให้มีคำสั่งยกคำร้องและไม่รับฎีกาแล้วส่งสำนวนความคืนศาลชั้นต้นเพื่อแจ้งให้คู่ความทราบโดยเร็ว

คำสั่งที่ไม่อนุญาตตามวรรคหนึ่งให้แสดงผลโดยย่อ และให้องค์คณะผู้พิพากษามีอำนาจสั่งคืนคำขึ้นศาลชั้นฎีกาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแก่ผู้ฎีกาได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่มีคู่ความหลายฝ่ายต่างยื่นคำร้องแสดงเหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณาให้วินิจฉัยโดยทำเป็นคำสั่งฉบับเดียวกันก็ได้

ข้อ ๒๒ ห้ามมิให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะที่พิจารณาสั่งอนุญาตให้ฎีกาคดีใดเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีนั้นอีก

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

วิระพล ตั้งสุวรรณ

ประธานศาลฎีกา